

DOI 10.32342/2522-4115-2018-0-15-113-119

УДК 378.126

Н.В. ЗІНУКОВА,
кандидат педагогічних наук, доцент
завідувач кафедри англійської філології та перекладу
Університету імені Альфреда Нобеля (м. Дніпро)

ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УСНОГО ПЕРЕКЛАДАЧА У ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ СФЕРІ: РЕЗУЛЬТАТИ ЕКСПЕРИМЕНТУ

У статті описано методичний експеримент, організований з метою перевірки ефективності системи формування фахової компетентності усного перекладача у зовнішньоекономічній сфері. Описано етапи проведення методичного експерименту. За допомогою методів математичної статистики інтерпретовано результати експериментального дослідження. На основі отриманих даних щодо результативності двох варіантів методики зроблено висновки і доведено ефективність одного з них.

Ключові слова: усний послідовний переклад, методичний експеримент, результати експерименту, зовнішньоекономічна сфера, фахова компетентність усного перекладача, студенти магістратури.

Постановка проблеми. За останній час у результаті зміни ролі перекладача майбутній фахівець з перекладу розглядається як полікультурний медіатор, який допомагає заповнити когнітивні і комунікативні лакуни у спілкуванні, що виникають у процесі накладання мовних «картин світу» суб'єктів професійної міжкультурної діяльності. Аналіз науково-методичної літератури, результатів анкетного опитування 60 майбутніх перекладачів та 21 викладача перекладу закладів вищої освіти, 35 випускників, які працюють перекладачами, показав відсутність теоретично обґрунтованої методики навчання усного послідовного перекладу (УПП) з оволодіння фаховою компетентністю усного перекладача (ФКУП) у зовнішньоекономічній сфері (ЗЕС). Крім того, 43 % опитаних студентів I курсу магістратури визнали свою здатність перекладати усно тексти міжкультурного ділового спілкування недостатньо розвиненою або зовсім нерозвиненою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній лінгводидактиці існує низка досліджень, присвячених пошуку ефективних форм і методів підготовки перекладачів до участі у міжкультурній комунікації (О.В. Алікіна, Н.Н. Гавриленко, М.Н. Голіцина, М.А. Краснова, Т.С. Серова, О.В. Старикова, О.В. Сапіга, О.В. Федотова, І.І. Халеева, А.О. Христюбова, Л.М. Черноватий, Д.Г. Шумаков та ін.). Необхідно відзначити, що у низці досліджень запропоновано окремі вправи, спрямовані на підготовку до усного перекладу, але одним з основних недоліків цих вправ є недостатня орієнтованість на послідовне формування умінь предмета спеціалізації та спеціальних і стратегічних умінь. У результаті проведеного нами аналізу методичної літератури стосовно питань навчання УПП, а також посібників і підручників, які використовуються для навчання усного перекладу, ми дійшли висновку, що науково обґрунтована методика навчання УПП у ЗЕС фактично не розроблена, що ставить під сумнів якість підготовки перекладачів у цій професійній сфері, незважаючи на те, що існує соціальне замовлення на фахівців у цій галузі.

Крім того, ще одним важливим параметром, який впливає на якість усного перекладу, але не враховується в існуючих комплексах вправ для підготовки перекладачів, є спе-

цифічні професійні аспекти: фізична, психологічна та інформаційна підготовка, а також розвиток невербальних презентаційних умінь (жести, міміка, візуальний контакт із аудиторією, пристосування до стилю оратора тощо) і просодичних умінь (темп, тембр голосу, інтонація, наголос). Ще одним важливим аспектом підготовки усних перекладачів є фактор часу, пов'язаний з темпом говоріння і реакцією на завдання перекладача, який до цього часу не враховувався в методичних експериментах, але має винятково велике значення в об'єктивному оцінюванні якості виконання усного перекладу і має бути врахованим у процесі навчання УПП.

Метод хронометражу в контексті навчання УПП полягає у виконанні завдань на переклад у режимі фіксованих пауз, що поступово скорочуються, для відпрацювання темпу перекладу, який вважається найбільш оптимальним для сприйняття реципієнтом, а з боку оцінювання якості виконання дії – фіксації часу, витраченого на реагування на завдання і його виконання з точки зору темпу мовлення, тривалості гезитаційних пауз і кількості фальшстартів.

Здійснений аналіз дав нам змогу зробити висновок про необхідність розроблення науково обґрунтованої методичної системи навчання усного перекладу з формування ФКУП у ЗЕС.

Формулювання мети. Метою статті є опис перебігу та результатів експерименту з метою перевірки ефективності запропонованої методики формування фахової компетентності усного перекладача у зовнішньоекономічній сфері.

Виклад основного матеріалу дослідження. Методичний експеримент слідом за П.Б. Гурвичем [5, с. 39] трактуємо як спільну діяльність досліджуваних та експериментатора, організовану для розв'язання методичної проблеми. Проведений нами експеримент був **навчальним**, оскільки передбачав оволодіння фаховою компетентністю усного перекладача з усіма її компонентами та контроль рівня їх сформованості у здобувачів другого рівня освіти; **природний**, тому що проводився в звичайних для здобувачів умовах у процесі аудиторних, індивідуальних та самостійних занять під час перевірки та аналізу результатів, без зміни складу груп, без спеціального добору учасників; **відкритий**, оскільки не заперечував можливість певних змін у ході експерименту; **вертикально-горизонтальний**: вертикальний характер експерименту забезпечувався перевіркою ефективності розробленої методики формування ФКУП у ЗЕС (шляхом порівняння рівня складових ФКУП до експерименту та після), а горизонтальний – перевіркою ефективності двох варіантів методики формування ФКУП у ЗЕС у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Для організації експерименту було враховано сучасні вимоги до послідовності проведення експерименту [1; 2; 3; 4; 5; 7; 8; 9]. На першому етапі було сформульовано гіпотезу, окреслено мету та завдання, сформовано експериментальні групи, визначено зміст експериментального навчання, виділено критерії оцінювання, визначено структуру експерименту та обрано метод статистичної обробки результатів експериментального навчання.

Теоретичні положення, сформульовані у нашому дослідженні [6], дали можливість сформулювати *гіпотезу*: запропонована нами методика формування ФКУП у ЗЕС, яка ґрунтується на ідеях суб'єктно-синергетичного, компетентнісного та когнітивного підходів і передбачає використання спеціально розробленої системи вправ з певною послідовністю їх виконання на трьох етапах навчання, які відображають послідовність дій усного перекладача у фазі прийняття перекладацького рішення, що здатна значно підвищити ефективність оволодіння здобувачами другого рівня вищої освіти фахової компетентності усного перекладача у ЗЕС і формує професійну свідомість, мислення і мовну поведінку перекладача як особливого типу білінгва. При цьому у процесі експерименту було перевірено два варіанти методики навчання УПП у ЗЕС з різною послідовністю вправ: 1) на другому (тренувальному) етапі навчання студентів розпочинається з формування стратегічних навичок для виконання усного послідовного перекладу, що передує формуванню спеціальних навичок для виконання усного послідовного перекладу; 2) на другому (тренувальному) етапі навчання студентів розпочинається з формування спеціальних навичок для виконання усного послідовного перекладу, що передує формуванню стратегічних навичок для виконання усного послідовного перекладу.

Висунута гіпотеза перевірялася в ході експерименту, проведеного у вересні–грудні 2016–2017 навчального року зі студентами спеціальності 035 «Філологія (Переклад включно)»

Університету імені Альфреда Нобеля на заняттях з практики усного перекладу за участю студентів-магістрантів чотирьох груп кафедри англійської філології та перекладу, дві з яких навчалися за першим варіантом запропонованої методики, а дві – за другим. В експерименті взяли участь 48 студентів (по 12 студентів у кожній групі).

Метою експерименту стали перевірка ефективності розробленої методичної системи навчання магістрів-філологів усного перекладу у зовнішньоекономічній сфері та визначення оптимального рівня сформованості їх перекладацьких знань, навичок, умінь і здатностей, що створюють ФКУП у сфері міжкультурної ділової комунікації, шляхом зіставлення результатів двох варіантів методики навчання майбутніх перекладачів УПП у ЗЕС.

Відповідно до мети було конкретизовано *завдання*, які необхідно вирішити у процесі експерименту: провести передекспериментальний зріз для визначення вихідного рівня сформованості ФКУП у ЗЕС в учасників експерименту – здобувачів другого рівня вищої освіти для підтвердження приналежності експериментальних навчальних груп до однієї генеральної вибірки, а також для наступного порівняння цього рівня з рівнем, досягнутим у результаті експериментального навчання; здійснити експериментальне навчання на основі розробленої нами методичної системи з формування ФКУП у ЗЕС; провести післяекспериментальний зріз для визначення досягнутого рівня сформованості спеціальних навичок та спеціальних і стратегічних умінь для виконання УПП у ЗЕС; перевірити достовірність отриманих даних методами математичної статистики; проаналізувати та порівняти результати перед- і післяекспериментального зрізів; порівняти результати використання різних варіантів розробленої нами методики з метою визначення оптимального рівня сформованості ФКУП у ЗЕС; сформулювати висновки щодо ефективності розробленої методики та обґрунтувати оптимальний рівень сформованості перекладацьких компетенцій і спеціальних предметних знань у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 035 «Філологія (Переклад включно)».

До неварійованих умов експерименту ми віднесли: склад учасників експериментального навчання (кількість груп і студентів у групах); вихідний рівень сформованості спеціальних перекладацьких навичок і вмінь учасників в експериментальних групах; реалізацію експерименту в усіх групах тим самим викладачем, який є автором методики; кількість годин на практичні аудиторні заняття, індивідуальну та самостійну роботу студентів; критерії оцінювання якості виконання УПП; тривалість експериментального навчання; навчальний матеріал для формування ФКУП у ЗЕС.

Варійованою умовою експерименту була послідовність виконання студентами вправ для навчання УПП у ЗЕС на другому (основному) етапі навчання:

1) на основному етапі навчання студентів груп ЕГ 1 та ЕГ 3 розпочинається з формування стратегічних навичок для виконання УПП, що передують формуванню спеціальних навичок для виконання УПП;

2) на основному етапі навчання студентів груп ЕГ 2 та ЕГ 4 розпочинається з формування спеціальних навичок для виконання УПП, що передують формуванню стратегічних навичок для виконання УПП (табл. 1.1).

Експериментальне навчання включало: передекспериментальний зріз для визначення вихідного рівня сформованості ФКУП; експериментальне навчання студентів магістратури; післяекспериментальний зріз для визначення рівня сформованості спеціальних та стратегічних перекладацьких умінь після завершення експериментального навчання.

Навчання в експериментальних групах ЕГ1 та ЕГ3 проводилися за першим варіантом методики навчання УПП у ЗЕС, а експериментальне навчання у групах ЕГ2 та ЕГ4 проводилося за другим варіантом методики.

У межах нашого підходу та концепції для аналізу системи оцінювання якості перекладу було виокремлено такі компоненти: *дисгармонійні відношення* між текстами/дискурсами оригіналу та перекладу (перекладацькі помилки або невідповідності); встановлення *адекватності* між текстами оригіналу та перекладу (передавання смислу, який відображає інваріант тексту оригіналу); встановлення відношень *еквівалентності* між текстами оригіналу і перекладу, що означає здійснення усіх необхідних міжмовних перетворень); відношення *гармонійності* (включаються не тільки міжмовні й міжкультурні відтворення, а й паралінгвістичні засоби спілкування і невербальна поведінка перекладача: голос, темп, зверненість до реципієнта, жести, поза тощо).

Отже, на основі аналізу підходів та класифікацій перекладацьких помилок, враховуючи зазначені підходи і концепцію нашого дослідження, було виокремлено такі *помилки* в усному послідовному перекладі: *помилки сприйняття, розуміння, вираження і поведінки*.

Причинами виникнення *помилки сприйняття* можуть бути інформаційна насиченість вихідного тексту (цифри, дати, назви, власні імена тощо), незвичний акцент мовця, швидкий темп мовлення, недостатній обсяг екстралінгвістичних та фонових знань, неправильний розподіл ресурсів уваги та концентрації.

Причинами *помилки розуміння тексту* оригіналу можуть стати неправильне виділення смислової гіпотези, проблеми з оперативною пам'яттю, аналіз вихідного повідомлення, нерозуміння граматичних або лексичних явищ, неточне розуміння значень деяких слів в оригіналі або незнання предмета повідомлення, неефективна або недостатня підготовка до перекладу.

Помилки вираження можуть бути результатом недостатніх знань мови перекладу, знаходження неточного відповідника в тексті перекладу, порушенням норм мови перекладу, неправильного розподілу уваги в процесі декодування перекладацького запису (УПС) і формулювання повідомлення мовою перекладу, намаганням прикрасити фразу/повідомлення, що призводить до неможливості сприймати інформацію певним чином, а отже, до втрати низки елементів повідомлення.

Причинами *помилки поведінки* можуть бути тривога, надмірне хвилювання, невміння подолати стрес та сконцентруватися на процесі перекладу, відсутність досвіду публічних виступів тощо.

Отже, для розробки критеріїв оцінки якості усного послідовного перекладу будемо виходити із зазначеної класифікації помилок, використовуючи підхід, який ґрунтується на врахуванні головних параметрів усного перекладу (*ступінь збереження головного змісту тексту оригіналу* в тексті перекладу, *правильність мовного оформлення* і *зовнішнє враження*), і в якому використовують шкалу, що застосовується практично в усіх міжнародних системах оцінювання, включаючи й систему оцінювання в українських вищих навчальних закладах, які працюють за Болонською програмою.

На *параметр збереження головного змісту тексту оригіналу* в усному перекладі, що відповідає *критерію адекватності*, відводимо 50% загальної оцінки. 30% загальної оцінки відносимо на *еквівалентність*, або правильне мовне оформлення тексту перекладу, а решту 20% – на зовнішнє враження, що відповідає *критерію гармонійності*. Перенесення критеріїв системи оцінювання на шкалу для оцінки якості навчального усного послідовного перекладу дає такі рівні оцінок: «відмінно» / А – 90–100 балів, «добре» / В – 82–89 балів, «добре» / С – 75–81 балів, «задовільно» / D – 67–74 балів, «задовільно» / E – 60–66 балів, «незадовільно» / F – менше 60 балів. Запропоновані критерії дозволяють викладачу всебічно оцінити рівень сформованості ФКУП магістрів-філологів, яка містить інформаційний (знання) та прагматичний (здатності) компоненти, що реалізуються на основі сформованих спеціальних і стратегічних навичок та вмінь практичного характеру.

У ході проведення експериментального навчання УПП у ЗЕС було уточнено розподіл балів і критерії оцінки правильності перекладу усного тексту міжкультурного ділового дискурсу. Таким чином, оцінювання рівня володіння спеціальними перекладацькими вміннями здійснювалося за такими *параметрами*: адекватність (АДКВ) між текстами оригіналу і перекладу (передавання смислу, який відображає інваріант тексту оригіналу); еквівалентність (ЕКВ) між текстами оригіналу і перекладу, що означає здійснення усіх необхідних міжмовних перетворень (мовна та мовленнєва коректність оформлення тексту перекладу, що виявляється у коректному використанні лексичних, граматичних та стилістичних одиниць і у конкретному використанні засобів міжфразового зв'язку); гармонійність (ГРМ) між текстами оригіналу та перекладу - паралінгвістичні засоби спілкування і невербальна поведінка перекладача: голос, темп, зверненість до реципієнта, жести, поза тощо).

Необхідно зазначити, що запропонований перелік рівнів складено за результатами проведеного експериментального навчання, яке проводилося на базі Університету імені Альфреда Нобеля у 2016-2017 н.р. Згідно з результатами післяекспериментального зрізу більшість студентів досягли оптимального, необхідного та достатнього рівнів. Необхідно відзначити, що наприкінці курсу навчання УПП у ЗЕС рівень сформованості ФКУП дея-

ких студентів, на жаль, можна було охарактеризувати як мінімально достатній. Такий стан можна пояснити, на наш погляд, індивідуальними особливостями студентів (невідповідність базового рівня сформованості спеціальних перекладацьких навичок та умінь вихідному рівню навченості студента магістратури).

Перейдемо до більш детального розгляду експериментального навчання. Експеримент проводився упродовж 15 тижнів по чотири години на тиждень у кожній групі, що дорівнює 60 годинам (разом – 240 годин). Експеримент складався з декількох етапів, а саме: проведення передекспериментального зрізу з метою встановлення рівня сформованості умінь усного послідовного перекладу; вступна бесіда з учасниками експерименту для обґрунтування процесу та змісту його проведення; експериментальне навчання; проведення післяекспериментального зрізу для виявлення рівня сформованості вмінь усного послідовного перекладу у зовнішньоекономічній сфері; проведення аналізу результатів експерименту.

Аналіз отриманих даних (табл. 1.2) дозволяє зробити висновок, що фіксовані показники експериментальних груп відрізняються один від одного в незначному ступені. Результати передекспериментального зрізу показали приблизно однаковий рівень сформованості умінь УПП у студентів чотирьох груп. У групах ЕГ-1–ЕГ-3 та ЕГ-2–ЕГ-4 ми визначили корельюючі пари. У процесі їх визначення до уваги бралися результати передекспериментального зрізу в процесі УПП тексту ділового дискурсу, а саме критерій «адекватності між текстами оригіналу і перекладу».

Таблиця 1.2

Результати передекспериментального зрізу в групах ЕГ-1 – ЕГ-4

Група	Адекватність між текстами оригіналу і перекладу АДКВ (max – 15)	Еквівалентність між текстами оригіналу і перекладу ЕКВ (max – 10)	Гармонійність між текстами оригіналу і перекладу ГРМ (max – 5)	Загальний бал (max – 30)	%
ЕГ-1	7,92	8,21	0,50	16,50	55,00
ЕГ-2	9,33	8,75	0,08	18,20	60,70
ЕГ-3	8,17	7,67	2,67	18,50	61,60
ЕГ-4	11,08	7,67	1,25	19,90	66,30

У ході експерименту було отримано результати, які потребують аналізу та інтерпретації, а також доведення їх надійності. Виконання завдань студентами оцінювалося відповідно до визначених критеріїв. Рівень вважається задовільним, якщо отримані середні показники не нижчі достатнього рівня навченості 0,7 за В.П. Безпальком [2, с. 52–69].

Таблиця 1.3.

Середні показники перед- і післяекспериментального зрізів

Група	Середній коефіцієнт навченості		Приріст коефіцієнта навченості
	Передекспериментальний зріз	Післяекспериментальний зріз	
(ЕГ1)	0,62	0,82	0,20
(ЕГ2)	0,60	0,93	0,33
(ЕГ3)	0,61	0,81	0,20
(ЕГ4)	0,62	0,94	0,32

Середні значення показників післяекспериментального зрізу в експериментальних групах з використанням другого варіанта методики навчання усного послідовного двостороннього професійно орієнтованого перекладу вище, ніж аналогічні показники експериментальних груп, які навчалися за першим варіантом (табл. 1.3).

Достовірність та об'єктивність емпіричних даних було перевірено за допомогою багатofункціонального статистичного критерію F^* – кутового перетворення Фішера. Цей критерій призначено для зіставлення двох вибірок за частотою наявності ефекту, який цікавить дослідника.

Критерій оцінює достовірність відмінностей між відсотковими частками двох вибірок, у яких зареєстровано ефект, що нас цікавить. Сутність кутового перетворення Фішера поля-

гає у переведенні відсоткових часток у величини центрального кута, який вимірюється у радіанах (табл. 1.4). Більшій відсотковій частці відповідає більший кут φ^* , а меншій частці – менший [8, с. 158–159].

Таблиця 1.4

Розрахунок критеріїв експериментальних груп за процентною часткою коефіцієнта навченості за кутовим перетворенням Фішера (критерій φ^*)

Група	Кількість набраних балів			
	До експерименту	Після експерименту	%	Сума
Експериментальні групи (ЕГ1), (ЕГ3)	123	163	46%	286
Експериментальні групи (ЕГ2), (ЕГ4)	122	187	54%	309
Сума				595

Таким чином, можна вважати, що більшу ефективність другого варіанта методики навчання усного послідовного двостороннього перекладу та її перевагу у порівнянні з першим варіантом запропонованої методики навчання доведено за допомогою методу математичної статистики.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Аналіз результатів післяекспериментального зрізу загалом демонструє сформованість умінь усного послідовного двостороннього перекладу у зовнішньоекономічній сфері, а також суттєвий приріст навичок та умінь учасників експерименту, що підтверджує ефективність розробленої методичної системи навчання УПП з урахуванням послідовності їх виконання, що повністю підтверджує робочу гіпотезу. Розроблена методика виявилася ефективною і може бути рекомендована для впровадження в навчальний процес з метою формування ФКУП майбутніх перекладачів. Перспективу подальших досліджень вбачаємо в науковому обґрунтуванні і практичному розробленні критеріїв оцінювання якості виконання УПП у різних сферах діяльності, які корелюють з кінцевими цілями навчання.

Список використаних джерел

1. Барковський В.В. Теорія ймовірностей та математична статистика. Серія: Математичні науки / В.В. Барковський, Н.В. Барковська, С.О. Лопатін. – К.: СУЛ, 2002. – 448 с.
2. Беспалько В.П. Опыт разработки и использования критериев качества усвоения знаний / В.П. Беспалько // Советская педагогика. – 1968. – № 4. – С. 52–69.
3. Беспалько В.П. Элементы теории управления процессом обучения / В.П. Беспалько – М.: Знание, 1971. – 71 с.
4. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження. Методичні поради молодим науковцям / С.У. Гончаренко. – К.: Либідь, 1995. – 45 с.
5. Гурвич П.Б. Теория и практика эксперимента в методике преподавания иностранных языков (Спецкурс) / П.Б. Гурвич. – Владимир: Изд-во Владимирского гос. пед. ин-та им. П.И. Лебедева-Полянского, 1980. – 104 с.
6. Зінукова Н.В. Усний переклад у зовнішньоекономічній сфері: теорія і методика навчання магістрів-філологів: монографія / Н.В. Зінукова. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2017. – 424 с.
7. Лудченко А.А. Основы научных исследований: учеб. пос. / А.А. Лудченко, Я.А. Лудченко, Т.А. Примак; под ред. А.А. Лудченко. – К.: Знання, КОО, 2000. – 114 с.
8. Сидоренко Е.В. Методы математической обработки в психологии / Е. В. Сидоренко. – СПб.: Речь, 2004. – 350 с.
9. Штульман Э.А. Основы эксперимента в методике обучения иностранным языкам / Э.А. Штульман. – Воронеж: Издательство Воронеж. ун-та, 1971. – 144 с.

References

1. Barkovskii, V.V., Barkovska, N.V. & Lopatin, S.O. (2002). *Teoriia imovirnostei ta matematichna statystyka. Seriya: Matematychni nauky* [Theory of chances and mathematical statistics. Series: Mathematical sciences]. Kyiv, SUL Publ., 448 p. (In Ukrainian).

2. Bespalko, V.P. (1968). *Opyt razrabotki i ispolzovaniia kriteriev kachestva usvoeniia znaniia* [Experience of development and use of criteria of quality of mastering of knowledge]. *Sovetskaia pedahohika* [Soviet pedagogy], no. 4, pp. 52-69 (In Russian).
3. Bespalko, V.P. (1971). *Elementy teorii upravleniia protsessom obucheniiia* [Elements of knowledge management theory]. Moscow, Znanie Publ., 71 p. (In Russian).
4. Honcharenko, S.U. (1995). *Pedahohichni doslidzhennia. Metodichni porady molodym naukovtsiam* [Pedagogical research. Methodical advice for young scientists]. Kyiv, Lybid Publ., 45 p. (In Ukrainian).
5. Hurvych, P.B. (1980). *Teoriia i praktika eksperimenta v metodike prepodavaniia inostrannykh yazykov* [Theory and Practice of experiment in methods of foreign languages teaching]. Vladimir, Vladimirskaia gosudarstvennyi pedahohicheskii institut imeni P.I. Lebedeva-Polianskogo Publ., 104 p. (In Russian).
6. Zinukova, N.V. (2017). *Usnyi pereklad u zovnishnoekonomichnii sferi: teoriia i metodyka navchannia mahistrif-filolohiv* [Interpreting in foreign economic sphere: theory and methods of Masters' training]. Dnipro, Universytet imeni Alfreda Nobelia Publ., 424 p. (In Ukrainian).
7. Ludchenko, A.A., Ludchenko, Ya.A. & Primak, T.A. In A.A. Ludchenko (Ed.). (2000). *Osnovy nauchnykh issledovaniia* [Basics of scientific research]. Kyiv, Znannia Publ., 114 p. (In Russian).
8. Sidorenko, E.V. (2004). *Metody matematicheskoi obrabotki v psikhologii* [Mathematic processing methods in psychology]. Sankt-Peterburh, Rech Publ., 350 p. (In Russian).
9. Shtulman, E.A. (1971). *Osnovy eksperimenta v metodike obucheniiia inostrannykh yazykam* [Basics of experiment in foreign languages methods of teaching]. Voronezh, Voronezhskii universitet Publ., 144 p. (In Russian).

В статье описан методический эксперимент, организованный для проверки эффективности системы формирования профессиональной компетентности устного переводчика во внешнеэкономической сфере. Описаны этапы проведения эксперимента. С помощью использования методов математической статистики интерпретированы результаты экспериментального исследования. На основе полученных данных о результативности двух вариантов методики сделаны выводы и доказана эффективность одного из них.

Ключевые слова: устный последовательный перевод, методический эксперимент, результаты эксперимента, внешнеэкономическая сфера, профессиональная компетентность устного переводчика, студенты магистратуры.

The article describes the methodological experiment which was carried out to check the suggested system of forming the professional competence of an interpreter. The stages of the methodological experiment which tested the efficiency of training consecutive interpreting in foreign economic field are presented. Mathematical statistics methods to interpret the results of the experimental tests are used. Two suggested variants of the methodology are analyzed and the results validate the efficiency of one of them.

Key words: consecutive interpreting, methodological experimental, results of the experiment, foreign economic field, professional interpreting competence, Masters.

Одержано 15.01.2018.